

Előfizetési ár:

Egész évre..... 6 frt — kr.

Félévre..... 3 frt — kr.

Negyedévre..... 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

KORUNK

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Budapest,
IV. szarka-utca 5. szám.Kéziratok nem adatnak
vissza.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Kador Sándor.

Előfizetési felhívás!

A „Korunk“ hetilap előfizetési ára: negyedévre **1 frt 50 kr.**, félévre **3 frt.**, egész évre **6 frt.**

Segédlelkeseknek és néptanítóknak félévre **2 frt.**, egész évre **4 frt.**

Kador Sándor,

felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Munkatársak:

Ifj. *Abrányi Kornél, Ábrányi Emül, Balázs Sándor, Baross Gyula, Bulyovszky Aladár, főt. Cseörgheő Aladár, főt. Dezső A. F., br. Horváth Miklós, főt. dr. Kanyurszky György, Kozáry József, Mikszáth Kálmán, Munkácsy Kálmán, főt. Némethy Lajos, főt. Razel József, dr. Schnierer Aladár, Szana Tamás, dr. Sziklay János, gr. Teleki Sándor, Tomor Ferencz, dr. Várady Antal.*

Az ellenséges tábor.

Az ellenséges tábor egyre nagyobbodik, ereje növekszik.

Az ellenség, mely eddig csak sejtetni engedte létezését, fegyverét dugva, fátyolozva mutatta — a hadat most már megizente nyiltan, biztos győzelme reményében.

A kath. egyház ellen, annak parancsai és végrehajtói ellen készül a had.

A helyzet vést jósol, jóslata nem alaptalan.

Eddig azt hihettük, hogy csupán portyázás az egész, hogy csak egyes személyek ellen foly a harc.

Hihettük volna, ha nem ismertük volna az ellenséges tábor fegyvergyárait, a sajtót és annak tulajdonosait.

Kijelentettük, mivel tudtuk, és megvoltunk és vagyunk győződve, hogy az ébredés óráját nem szabad halasztanunk, hogy ha mint kis fegyver is, de erős fegyver a harctérre kell ki lépünk, érdekeinket, jogainkat védeni, oltalmazni.

Fegyverre szólításunk elhangzott, „Tűz“ kiáltásunkat nem vették igaznak, azon hiszemből, hogy elődeinkhez tartozó lapocskák leszünk, hogy eszmét csak árulni és nem adni akarunk.

Ezt kellett tapasztalnunk, és kell még mai napig is.

A bizalmatlanság, melylyel fogadtattunk és mit maig is éreznünk kell, sajnos, — nem az olvasó közönség hibája — hanem a minket előző lapocskáké.

Azon reményben azonban, hogy e zsidbasztó bizalmatlanságot, bizalom váltja fel, hogy igaz törekvésünk el lesz ismerve — elvtársainkat és a benünk bizókat csak arra kérjük, hogy maradjanak hiveink, hogy lapunk és irányunk ismertetése által legalább olvasó közönségünket szaporítsák.

Ma, midőn mint fennebb említünk, nem csupán az egyház egyes tagjai, hanem az egyház feje, a vallás maga lesz megtámadva, ama hazában, mely magát büszkén kath. országnak nevezte, azt hisszük, hogy teljesen jogosult létünk, működésünkre szükség van.

A midőn egy katolikus hírlapról a „Pesti Hírlap“ így nyilatkozik: „A tömjénfüstbe vegyített büzt s a mérges sekrestyének a szent zsolozsmába vegyített káromkodását, mely a magyar ultramontán irodalom szótárát jellemzi, persze csak az egyik ultramontán lapnál“ (bizonyosan a „Magyar Államot“ érti, mivel hozzá teszi „A másik komoly és illemtudó“ érti a kormánypartit „Magyar Koronát“.) lehetetlen, hogy ne vegyük észre a legrosszabb akaratot, szándékot.

A midőn a pápa, a vatikán tetteit, joggyakorlatát nemcsak a legmerészebb módon bírálgtatják, hanem elítélik.

Midőn a sajtó hallatlan pöffeszkedésével oda jutott, hogy számoltatni akarná az egyház látható fejét — csak tán be kell látnunk végre, hogy nincs időnk tétovázni.

Obscurantiával, bigottsággal vádolni egy vallást, az országban uralkodó vallást, és még ez sem szüli a legnagyobb indignatiót?

Meddig kell a riadót harsogtatni? Felhívni a kath. hívőket összetartásra!

Sorakozzunk, tömörüljünk — ne essék ki kezünk a fegyver, melylyel védekeznünk kell, melyet oltalmára szenteltünk, igaz vallásunkért, szent hitünkért.

Kador Sándor.

Az antiszemita kérdéshez.

(Első közlemény.)

Nem faj, nem vallásgyűlölet az, mely tollunkba mondja e szavakat. Ezt előre constatáljuk.

Mi a társadalom harcizosai vagyunk, — és az, a ki a társadalom kérdéseivel bármi szempontból is foglalkozik, lehetetlen, hogy figyelmen kívül hagyjon egy oly jelenséget, melylyel ma nap már igen széles körben foglalkoznak, — sőt a mely a törvényhozó testületben is mint *politikai* (?) kérdés párttá tömörített több népképviselőt. — Érttem az antiszemitizmust.

Mert tagadhatatlan, hogy léteznek antiszemiták, — tagadhatatlan, hogy van a népképviselőt kebelében egy párt, mely antiszemita elveket vall, — tagadhatatlan, hogy „a malom alatt“ ép úgy, mint a szalonokban is foglalkoznak egy oly kérdéssel, melyet *elhírtelenkedve* antiszemitizmusnak kereszteltek.

Az antiszemitizmus tehát tény, a melylyel foglalkozni kell.

De hát mi is tulajdonképen ez az antiszemitizmus?

— Még az erős szervezett ember is, ha úgy tapasztalja, hogy valamelyik szerve nem úgy működik, mint a hogy kellene, orvosához fordul: az orvos kikérdi állapotát — hol fáj? azután fontolóra veszi a betegség tüneteit, s megállapítja, hogy az ilyen meg ilyen betegség. Ehhez képest előírja a gyógyszert is.

Csak hogy mi nem így cselekedtünk. A társadalom bizonyos egyedei, sőt később egész rétegei egy pénzsóvár moloch ellen kezdetek panaszkodni, mely gazdagság és vagyon után vágyó telhetetlenségének a gyengébbeket könyörtelenül feláldozza, s orvoslást követeltek. — A társadalom nem kérde, hogy hol fáj, nem vette fontolóra a tünetjeit. — Hanem mert a beteg a zsidókat is emlegette, a modern liberálisok ajkáról egy jaj kiáltás tört ki: az antiszemitizmus.

Magunk adtuk e képzelt — vagy épen való betegségnek nevet, még mielőtt ismertük volna, — és ma előttünk áll a kérdés épen úgy, mint ezelőtt hét évvel, hogy mi az az antiszemitizmus?

Jelenben — gondolja valaki — megfogja ezt fejteni talán az antiszemiták programja.

Igen! ha volna az antiszemitáknak *határozott, nyílt* programja, melyben punktative fel lennének sorolva azok a bajok, melyeknek orvoslását maguk elé tűzték, akkor lehetne könnyű szerrel megtudni azt, hogy legalább *voltaképen mit értenek ők antiszemitizmusuk alatt?* Mi azonban ilyen programról nem birunk tudomással!

Megfosztani egy bizonyos vallás követőit minden politikai és fontosabb magánjogaiktól, vagy épen kiűzni 2—3 százezer embert egy ország területéről, csak nem lehet komolyan gondolkodó politikusnak programja?

Hallgassuk meg tehát az antiszemiták panaszatát! miből áll az?

I. „Hogy a zsidók csak olyan üzletgőz fordulnak leginkább, hol könnyű módon

lehet produktív munka nélkül meggazdagodni, vagyona szert tenni (minő a kereskedés, pénz-üzlet); — hogy az ingó tőke forgását improduktív módon a maguk javára kizsákmányolják (minő a tőzsei szédelgés!) hogy általában a társadalomnak nem igyekeznek produktív elemévé válni (alig akad köztük iparos, földész), hogy egyedüli céljuk a vagyonszerzés és meggazdagodás; hogy vagyonnal akarnak imponálni, elszedik ingatlanjainkat stb. stb.“

Ezek a legnyomatékosabb panaszok. Világos tehát, hogy ezek a könnyű és improduktív tőke — s vagyonszerzés ellen irányulnak (s nem mint némelyek állítani szeretik, a vagyon ellen) miből következik, hogy az antiszemitizmus lényegében nemzetgazdasági kérdés.

Csak hogy mi volt a társadalom válasza hét év előtt? — Az, hogy minekutána e társadalmi visszasságok alanyul egyenesen a zsidók lettek említve: a társadalom megvetőleg fordult el e kérdéstől. — És ezzel tartozott akkor magának és a XIX. század szellemének. Mert az antiszemitizmus ily alakban igen is megvetendő.

De tekintünk csak most széjjel — hét év után, mióta e panasz már annyiszor hangoztatva lett nemzetgazdasági és társadalmi életünkben, azt fogjuk látni, hogy eltekintve az alanyul vett zsidóktól — a panasznak mégis van indokolt alapja. Mert hiába, van a társadalomnak sok oly individuuma, és pedig nagy számmal, mely élete céljául egyedül a gyors és könnyű módon való vagyonszerzést és meggazdagodást tűzte ki.

De sem ebben, sem ezért nem egyedül a zsidók a hibásak. E félszágának alapja nem a faj- és vallásban gyökerezik, — hanem más viszonyokban.

Mikben tehát — kérjük?

Mielőtt e kérdésre válaszolnánk, említsünk két kiváló elméletet fel, mely a vagyoni és forgalmi élet e visszasságával foglalkozik.

Vannak, kik az antiszemitizmusban tulajdonképp az ingatlan tőke harcát látják — szemben az ingó-éval. Szerintünk a végtelen könnyedséggel forgó ingó-tőke — kiváltképp

a pénz — tulszárnyalván a nehézkes és conservatív természetű ingatlan tőkét: amannak (régi suprémiája érdekében) actióját maga ellen kihívta. — Megengedjük, hogy ez elvet valóknak igazuk van, de sőt sok tekintetben magunk is határozottan igazat adunk nekik. — Azonban a baj okát nem itt keressük: az ingatlan tőke soha sem veszíthet jelentőségéből az ingó tőkével szemben, mert tapasztalati tény, hogy az ingó tőke, ott hol magasra szaporodott, végre is az ingatlanban olvad fel, legalább rendes körülmények között azon mennyiség erejéig, a melyben a rendes forgalmon felül egyesek kezén fennakad ingatlanok vásárlása és beruházásokra szokott fordítani.

Mások a kereskedést és pénzüzeteket vádolják azzal, hogy nyereszkeségi vágyukban a producensek és comsumensek rovására illetéktelenül gazdagítják ez üzletággal foglalkozókat, s maguk ellen lázítják úgy a földmivelés, mint az iparral foglalkozók osztályát. Ezeknek is igazat adunk némi tekintetben! Csak hogy nem fogunk kezét azokkal, kik a kereskedők és pénzülettel foglalkozókban nem látnak absolute productív elemet, — s bár a kereskedelem és érintett társa — közvetítéshez hasonló természete miatt — inkább csak elősegíti activ productiót, ennek mégis hatalmas tényezője, mért is amannak (a productionnak) nyereségéből illő osztalékot követelhet s így magában véve nem lehet igazságtalan tőke megosztásnak okozója s harcot nem is provokálhat (legalább egyelőre nem.)

Mi az antiszemitizmusnak tévesen nevezett socialis mozgalmában ezek egyikét sem látjuk; — hanem igenis a szolid és productív munka támadását, vagy egyáltalában támadást — hazard speculatio, könnyű vagyonszerzés és hirtelen meggazdagodás ellen.

Az ingó tőke forgása körben ugyan gyakran egyetlen egy kézen megakad, s a társadalom egyesei hirtelen meggazdagodnak.

Ha az ily meggazdagodás fokokint, hosszú időn át történne: azt természetesen találnók, s meg is vagyunk róla győződve, hogy az mások kárával ritkán történhetik, mivel feltesszük, hogy az egyesek ilyen meg-

gazdagodásával magának a nemzeti vagyonnak is szaporodnia kellett.

De midőn a meggazdagodás egyesek részéről oly hirtelen s rapid módon történik, hogy lehetetlen elhinnünk, hogy azzal együtt a nemzetvagyon is emelkedett: okvetetlen e hirtelen meggazdagodás a tőke forgásának oly eredménye, mely szerint az, kinek kezében a vagyon összegyűlt, annak birtokába csak úgy juthatott, hogy ugyanazon időben más (lehet épen sok társadalmi) egyed vagyonában rövideket szenvedett.

Ha az így szenvedett vagyonbeli károsodás az illetők oly hibájából történik, mely rossz vagy rendszertelen gazdálkodás, improduktív s nem igazolható luxusnak következménye: a vagyonszerzést feltétlenül hasznosnak nem szerezhetjük, de mégis megengedhetőknek véljük a nemzet vagyonosodása érdekében.

De ha a vagyonszerzés — mert csak ez által képzeletben a gyors vagyonszerzés — s különösen a tőke egy kézben való összehalmozódása káros üzérkedés vagy épen szédelő speculatio eredménye — úgy az határozottan káros, nemcsak azokra nézve, kiknek kezéből a vagyon kiesett, de káros a nemzetgazdaság szempontjából is, mert ez így magukat megszedett üzérkedés ritkán térnek át a productív munkához, — s ez nem csak harcot provokál, de előbb irigységgé, majd gyűlöletté fajul a még nem károsultak ezreibe is, ha érzik, hogy nem sokára reájuk is kerül a sor, s ők ez ellen vagy csak nagyon gyengén, vagy épen nem tudnak védekezni.

Ha tehát az az antiszemitizmus nem faj, hanem a veszélyes speculatio ellen küzd: akkor mi vagyunk és leszünk is tántoríthatlan hívei; — de akkor kérünk más megfelelő és illő címet.

Még egy kérdést szeretnénk némileg megvilágítani. Honnan van az, hogy midőn eme harcra indító oka a fent kifejezettekben rejlik, mért kereszteltetett el antiszemitizmusnak?

Szerény véleményünk e tekintetben az, hogy minek utána az improduktív speculatio és a könnyű módon való meggazdagodás na-

A „KORUNK“ TÁRCZÁJA.

A mi hitünk.

— K. A. barátomnak meleg kézzorításul. —

Kisded sajkád ha kiére
Az élet nagy tengerére,
Hol dühög a rész
S a tajtékzó habok fodra
Halált mér a csolnakodra
Csak az ég néz;
Szent hitünknek égi titka
A vihart lecsillapítja.

Ha a világ gyilkos mérge
Szívét üterét elérte
S nincs rá balzsam-ir,
Nincs az égnek füje-fája,
Mely gyógyszer adhatna rája
Egyéb mint a sír;
«A mi hitünk» szent varázsa
Irt enyhe fogadni rája.

Hogy ha lelked indulatja,
Elméd téves gondolatja
Tömkelegbe vitt;
Hol kísértő rémes árnyak
Biztos martalékra várnak
S nincs, ki felsegít,
«A mi hitünk» égi fénye
Rávisz az igaz ösvényre.

Ha szivedet felzavarja
A kétség'ésés viharja
S reményvesztve állsz,
S a ki újra felsegéljen,
Az egész föld kerékségen
Senkit sem találsz;
«A mi hitünk» paizsa alatt
Feltalárod oltalmadat.

S ha néha el fog valami,
A mit nem bírsz kimondani
Csak úgy érezed;
De tudod, hogyha bírhatnád
Örök üdvet hintene rád
Ez az érezt;
Jer! légy ami »új szülöttünk«
S fel talárod azt közöttünk.

Matkovich Gyula.

Hogy készül a hangulat.

Tudják-e önök mi az a hangulat? Vagy tudják-e inkább mi az a hangulatlanság! Midőn az ember a meleg által eltikkadva, mint kiadótulajdonos gondoktól kinezva, mint szerkesztő meggyötörve kénytelen irni — olyat a mi némileg legalább tessék a t. cz. publicumnak.

Szörnyű helyzet, a legszörnyűbb.

Ilyen helyzetben vagyok most is. — Nem

megy sehogy sem az irás. Minden betű kín. Mulattató dolog helyett inkább leveleket szeretnék irni, minden olvasómnak, hogy hát szorítsa csak, nézzen körül, szerezzen már abonenst.

De ezt nem lehet tenni.

A mi legjobban szivemen fekszik, a miről leginkább tudnék irni — nem szabad irni, legfeljebb a szerkesztői üzenetekben.

Kerestem én már mindenféle tárgyat, a miről gustussal tudnék irni, de mind hiába!

Kimentem a városligetbe, megnéztem Spelterini kisasszonyt, mint sétál zsákkal fején a kötelen. Gondoltam, hogy idegemre fog hatni úgy, hogy az éjjel valami rémes históriát álmodom, mit aztán le fogok irni.

Nem álmodtam, így hát e tervem nem sikerült.

Törtem tehát fejemet, hogy hát mint csaljam meg önmagam, miként gyártsak magamban hangulatot.

Komócsy bátyám az este ugyan azt mondta, hogy nincs könnyebb mint tárczát irni. „Közembe veszek egy szál mezei virágot, és kész a tárcza.“

Lám Komócsynak elég egy szál — nekem egy kocsira való kellene — de itt meg az a baj, hogy azt meg fel nem tudnám emelni,

Komócsy bátyám mondása azonban még

gyobbára a kereskedő s pénzülettel foglalkozók osztályánál lehetséges, mely osztálynak értelmi többségét a zsidó vallásuk képezik: egyszerűen magyarázható, hogy a meggondolatlan ítélet hozására oly könnyen hajló közönség — félrevezetett egy pár fajgyűlölettel eltelt antiszemita által — pálcát tört az egyesek helyett az egész faj és vallás felett.

BAROSS GYULA.

XIII. Leo pápa ő szentsége helyzete.

Rüdiger linczi püspök körleveléből: Krisztus sz. Pétert tette egyházának alapjává; neki mondá az evangélium szavai szerint: „Te vagy Péter — a kőszikla — s e kősziklára épitem anyaszentegyházamat s a pokol kapui nem fognak rajta erőt venni: neki adá házának, egyházának kulcsait: „Neked adom,“ mondá, a mennyország kulcsait, amit megkötsz a földön, meglesz kötve az égben és a mit feloldasz a földön, föl lesz oldva mennyekben is,“ őt tette nyájának és juhainak pásztorává; „Legeltesd az én bárányaimat, legeltesd az én juhaimat,“ mondá neki kevéssel mennybemenetele előtt.

Hitigazság az, hogy Péter az Ur által főapostollá s az egész küzdő egyház erkölcsi fejévé tétetett s a keresztény hívők ezt minden időben hitték is.

Szent Péter hosszú időn át, a traditio szerint 25 évig székelte Rómában s ott is halt meg.

A mostani római püspök tehát nem csak római püspök, de az egész egyház feje is, mert ő hivatalának egész terjedelmében szent Péter utóda, tehát az egész egyház fölötti legfőbb hatalomra, az u. n. primatusra nézve is. Ez is hitigazság, és minden századon keresztül így tartották a hívők is. XIII. Leo római püspök és a katolikus egyház feje mind az öt világrészben. Aki a mostani római pápa ezen legfőbb hatalmában nem hisz, nem keresztény katolikus, mint katechismusunk is tanítja. A kath. egyház az összes hívő keresztények erkölcsi társulata egy erkölcsi fő, a római pápa alatt.

A gondviselés úgy intézkedett, hogy Pé-

ter utódjai világi fejedelmi hatalmat is nyerjenek. A világi hatalom Róma és Olaszország több tartománya fölött az egyház világ kormányzatához nem föltétlenül szükséges, valamint Péter nem volt király, úgy szorosán véve az egyház kormányzatához sem szükséges, hogy Péter utódja király legyen. Azonban az egyházkormányzatra üdvös és pedig a legfőbb fokban üdvös a fejedelmi hatalom, az egyházállam a pápa számára. A pápának, hogy hivatalában szabadon működhessen, szükséges, hogy világi tekintetben se függjön másoktól. Az egyházállam arra is való, hogy nyújtsa azon pénz egy részét, a melyre neki az egyház kormányzásához szüksége van. — Azonban hihetetlen dolog történt, a szent atya ezen állama 1859. óta az olasz forradalmak által folyton zaklattatott, s 1870. szept. 20-án e forradalom betetőzte rablását Róma városának elfoglalása által. Az egyházállam a legrégebb s legjogosabb állam volt Európában, azonfelül kihatásában a legüdvösebb minden államok között, és ami időnkben lehetséges vala azzal így elbánni, s 14 év óta még nem volt lehető e megrablott állapotot az egyik oldalon és a bitorlást a másik oldalon jogosan megszünteti. Ha valaki azon pontra jutott, hogy korunk felett kételkedni kezd, erre aligha lehet alaposabb oka mint az egyházállam ezen sorsa. Az egyednek minő joga, vagy melyik fejedelmi trón állhat még bizton, ha Péter trónjával ekképen lehet elbánni!

Legtöbb oka van e sors bekövetkezhetésétől félni az osztrák hazafiaknak. Ausztriának a Reichsrat-hoz tartozó püspökei 1861. évi május 6-áról keltezte ezt mondták a császár ő felségének; „Régóta van egy párt, mely hirdeti: „Mivel Európa az ész és szabadság törvényei szerint rendezhető, Ausztriának és az egyházállamnak meg kell semmisülnie.“ Ausztriának és az egyházállamnak közös ellenségök van, mint minden időben, de ezen fontos nyilatkozat óta is a történelem tanítja. Mily erélylyel fog tehát Ausztria megemmiteni is dolgozni azon párt, mely az egyházállam fölött oly győzelmet ünnepelt!

De azt is mondják a püspökök ugyanazon

főiratban: „Az Ur előbb vagy utóbb segélyünkre fog jőni.“ Nincsen hitbizonyosságunk, hogy az egyházállam ismét elő fog állani, de van bizonyosságunk, mely az isteni világkormányzatban gyökerezik: a püspökök mondják: „A szentszék ügye az egyház, a népjog és az európai egyensúly ügye, mely az alap-törvény erejénél fogva, melyet az olasz forradalom által megsértetett, az összes harczába az összes ellen fog átmenni.“

Az Ur segíteni fog; még eddig nem segített. A szentatya még mindig ki van rabolva és szegény. Nem akarom említeni, hogy ő mint maga is nevezi magát, fogoly is, mint-hogy méltóságának, biztonságának, sőt életének és nyilvános nyugalmának veszélyeztetése nélkül érvényt nem szerezhet, lábát a Vaticán trónján kívül le nem teheti; ő fogoly azon módon, hogy már régóta foglalkozik azon kérdéssel, vajjon szükséges szabadságának megszerzése végett, ne keressen-e Rómán kívül biztos tartózkodási helyett magának. Főpásztori levelének azonban nem célja tovább beszélni az ő fogságáról, hanem rámutatni az ő szegénységére. Saját személyére, kevéssé, igen kevéssé van szüksége a pápának, de annál többre, hogy Isten egyházát napkelettől napnyugatig kormányozhassa. Ez mindenki előtt oly világos, hogy erről tovább egy szót kell vesztegetnem. De honnan vegye a szükségeseket, midőn a győztes párt részéről az egyházállam jogtalan elfoglalása által jövedelmei annyira megcsökkentették, és az ez által ajánlott kárpótlást el nem fogadhatja, mert ez által a szentszék törő erőszakoskodást hagyná jóvá, mialatt az egyházállamra folytonosan igény tart, mert tartania kell?

A pápa a szükségletéhez hiányzókat csak a péterfillérből fődözheti, a hívők azon pénzáldozatából, mely lábához tétetik.

A hívők ily pénzáldozatokat már előbb is, midőn az egyházi viszonyok kevésbé voltak ily szerencsétlenek, raktak a szentatya lábához; igen, az összegyűjtött kormányzata a legnagyobb és legfonságesebb dolog, ami a világon emberi kezekre bízott, és az ily áldozat nem más, mint megvalósítása a kérés-

is hasznos volt, a virágszál próbát, hogy megtehessem, a szabadba kellett mennem.

A szabad alatt mi boldog pestiek nem valami mezőt, erdőt értünk — hanem megelégszünk, ha időnk és tehetségünk van, a Duna partján sétálni.

Oda mentem én is.

Hogy ott mit láttam, és mit lehet látni, már megirtam. Csakhogy mulasztást követtem el akkor. Nem irtam le a Corsónak egyik legfényesebb helyét, az általán ismert Hangkioszkot.

Azóta valahányszor ott kávézom, mintha a fák susogása, az ugrókat csobogása mind szemrehányást tenne, hálátlanságomért, hogy felőlük még nem tartottam érdemesnek írni.

Pedig megérdemlik.

E kioszkot mindig Oáznak tekintetem, a főváros homok tengerében — de ma anynyira elragadott, és lelkesített, hogy igazán sajnálom, hogy nem születtem poetának.

Csodálkoznak talán e lelkesültségem felett.

Ne csodálkozzanak. A napokig keresett hangulatot ott leltem meg.

A hangolás minden srófját, akarom mondani a hangulat minden kellékét együtt találtam ott. Együtt talál az ember mindent a kioszkban.

Hold, esti szellő, vizesobogás, zöld lomb,

gyönyörű tájkép, minden még fütty is van ott. Persze nem madárfütty, hanem az esti hajó bucsu füttye.

Igen kedves olvasóm, mindez valóságban, és nem pingálva.

Mindez szép dolgok engem teljesen felhangoltak, s hiszem kevésbé szerény igényűt is kellemes, kellő hangulatba hozna.

Hogy is ne?!

Van e varázslóbb látvány a csillagos ég. nál rajt a teljes fényben uszó Luna asszony-sággal.

A tudósok ugyan azt mondják, hogy csak a nap melegít, a hold csupán világít.

Én még azt mondom, anélkül, hogy holdkóros lennék, hogy bizony tud az melegíteni is.

Melengtet, a szem az útja, onnét hatol a szívhez, azt melegíti, azt ébreszti.

Olyan a hatása mint a jelző csengetyűé a telephonnál. Felcsenget. A készülék felnyílik, tessék beszélni.

A drót is megvan mindjárt.

A csendes, üdítő esti szellő az.

Az üres szív, lélek egyszerűen teli lesz; az érzelmeik, gondolatok gyűlnek.

Minden, mi csak körülünk, mellettünk; jelenben multban van, volt és lesz, mesélni, kezd.

A csobogó viz tud legszebben mesélni —

minden lehulló cseppe, életünk muló óráit juttatja eszünkbe. Az az egyhangú csobogás, mintha bölcsőnk egyforma ingásaitól kezdve éltünk viharos hullámvetéseig minden örömlinket, fájdalomunkat fecsegné ki.

A zöld lomb egymáshoz simuló leveleivel — mintha csak az mesélné, hogy így simultunk — simlunk mi is — hozzá. Elmerengünk nézzük mint enyelegnek ők a boldogok, kiket a sors nem üldöz, kiknek boldogságát mi sem zavarja.

Es a mint velük érzünk, képzelődünk, szerelmüket irigyeljük — hirtelen váratlanul meg jelenik gonosz szellemük, a lágy zephir helyett hűvös szellő emelkedik, a házak sarkán fordul be, lassan de nagy erővel.

Megrázza őket, reszketnek — összebb simlunk — de mindhiába — az erő — a sors erősebb. A kisebbik, gyengébb a szára, lehullik lassan a földre — lassan, — szára forog, olyan mint a bucsuzó kéz.

Es így megy ez tovább, mesél minden, mindenről és mindenkinek. Mi pedig szívesen majdnem önkénytelen hallgatjuk.

Édes mesék, álmoképek így szövődnek. Álmoképből mese, meséből valóság, de még tárcza cikik is lehet. Hiszek Komócsynak.

KADOR SÁNDOR.

nek, a melyet a miatyánkban kimondunk: „Jőjjen el a te országod!”

Ily pénzáldozatok azonban tekintve az elnyomatásokat, melyeket napjainkban Péternek széke szenved, napjainban különösen gyakoriakká lettek s péterfillér neve alatt adatnak, mert azokkal a római pápában szent Pétert, az első pápát tisztelik.

A péterfillér a linzi egyházmegyében már az 1859. év óta gyűjtetik és pedig gazdag mértékben; ennek állíthatása egyike legnagyobb vigasztalásaimnak és én meg vagyok győződve, hogy az áldás, melyet Péter utódja ezért az egyházmegyére oly sokszor adott, üdvöztökre fog szolgálni.

Hogy ne adnánk mi is örömet péterfillért? A római pápa a mi atyánk, a mint őt községesen szentatyának is nevezzük; neki ezen czimre több joga van, mint egy püspöknek vagy egy leikésznek; általa egyesülünk Jézus Krisztusban, általa és benne vagyunk gyermekei az egyháznak, mely az egyedüli igaz és üdvözítő egyház, azon egyház, a melyben mi az Isten gyermekiségéhez emeltettünk, azon egyház, mely az égben levő győzelmes egyháznak előcsarnoka. A gyermekeknek pedig, mint a katechismus többek közt tanítja, szintén kötelességük, hogy a szülőknek testi szükségükben segélyekre legyenek. A mit szent Pál az apostolok nevében mond: „Middön mi a szellemet is gondoljuk, nem nagyobb ez valamivel, mint middön testeitek tápláljuk?” ebből világos, hogy így főleg az apostolok fejedelme szent Péter beszélhet és pedig áll ez nemcsak saját személyére, de minden utódára vonatkozólag.

A keresztényhivők e péterfillért napjainkban annál készségesebben nyújtják, mivel tudják, hogy Franciaország, mely egyébként a Szentszékért sokat tett, az ott uralkodó szerencsétlen politikai állapotok folytán azon rettenetes művön dolgozik, hogy az államot istennélkülivé s főleg az iskolát vallástalanná tegye és hogy az évek bizonyos sora óta a belga királyság is hasonló sorsra volt ítélve. Katholikus választók a birodalmi képviselőben néhány hét előtt véget vetettek e nyomornak Belgiumban, míg Franciaország még mindig nyög az alatt. E két országnak ilyen állapotja miatt a Szentszék oltalma természetesen már régóta nem lehetett oly sikeres, mint az előtt és Belgiumban még hosszú időn át nem is lehet, miután az ország a liberalisok rossz kormányzata által nagy mértékben ki lett merítve.

Ki adta tulajdonképen az első péterfillért? Maga az Ur Krisztus. Egyszer a templomadó szedői léptek Péterhez s mondták neki: „Mestered nem fizeti meg a két drachmát?” Ő felel: „Igen.” A mint azonban hazaérkezett, eléje jött Jézus és mondá: „Mit gondolsz, Simon, kitől szedik a föld királyai az adót vagy fejpénzt? a benszülöttektől vagy az idegenektől?” És ő felel: „Az idegenektől.” Ekkor mondá neki Jézus: „Tehát a benszülöttek szabadok. Hogy azonban ne haragítsuk meg őket, menj el a tengerhez, vedd ki a hálót s fogd a halat, mely először jó ki s ha száját fölnyitod, egy statert fogsz ott találni; vedd azt és add oda értem és érted.” Ez volt az első péterfillér, Krisztus adta azt; tehát igen keresztény dolog péterfillért adni.

M. A.

Szinészetünk fejlődése.

Fővárosunkban beállott a holt évad. A ki csak tehetette, menekült, ki a zöldbe, ki fűrdőre, ha tovább nem, hát valami városligeti villába. A városban csak az iparos és munkás maradt, kiknek veritékét megkészszerzi

a forró nyári nap, s nem oltja egyéb mint egy adag savanyított uborka. A szebb középületek előtt meg-megáll egy bábész csoport. A jó vidékiek! A pesti ismerősöknek persze tithetik bottal a nyomát.

Még a nemzeti színház muzsája is elhallgatott és csarnokaiban néma csend honol. Majd Boldog-asszony mennybemenetele napján száll le újra közénk, de csak a komoly dráma, az operát a legelső magyar ember fogja bevezetni sugáruti fényes palotájába szeptemberben.

Itt eszünkbe jut színészetünk sorsa, mely nem is egész száz év alatt haladásban tán megelőzte a nemzeti irodalmat. Idézzük csak emlékezetünkbe fejlődését...

Soká, nagyon soká, színjátékunk csak passiókból és mysteriumokból állott. Aztán következtek az iskolai szindarabok többnyire latin nyelven. Akadtak vándorszínészek, de mikor Thalia nem kedvezett, felcsaptak komédiásoknak, rágtak égő csepüt és táncoltak kötélben.

Ez alatt jött a német befolyás. Jöttek vele német színészek s mig Thalia magyar fiai éhezve jártak a bon határai közt, azokat véltelkedve hizlalták főuraink s nagyobb városaink. Mikor a mult század végén II. József nyomásai folytán és után feleledt nemzeti öntudatunk, a németek csak felsőbb parancsokra és nagy nehezen engedték át kegyelemből és borsos árért a budai színházat, hogy fellépessen benne néhányszor a magyar Muzsa, s aztán elbukjék és nyomorogjon újra majd egy félszázadig. — Mig Napoleonnak Oroszországban is volt gondja a párisi színházakra, addig nemzetünk vezérférfiai, majdnem elfelejtették nyelvünket is a „nemesi felkelés” alatt.

Az 1825-ki országgyűlés nemzetünk történetében korszakalkotó minden tekintetben. Azon férfiak, kik a haza nyelvét bevezették az ország gyűlésére, honnan évszázadokon át ki volt zárva, és megalkották az akadémiát, tudták, hogy mily szükség van nemzeti, még pedig magyar nemzeti színházra. Sok tanácskozás és vita után, mely folyt az országgyűlésen, hírlapokban és röpiratokban egyaránt, felépült és 1837. megnyílt a nemzeti színház, mely színészetünk anyaiskolája mind e mai napig.

Már ezelőtt elragadták az egész hazát Kisfaludy Károly szindarabjai, melyeket ügybuzgó vándorszínészeink adtak elő szeretszét. Ismerték Vörösmarty és mások műveit. Shakespeare és Molière remek műveiből is többet átültettek már nyelvünkre. 1848. márczius 15-én került színre Katona Bánk-bánja, a legremekbber magyar szomorujáték, melyet addig előadni tiltott a censura.

A szabadság hajnalát követő borus időszakban a színészek ismét apostolaivá lettek a nyelvnek és magyarságnak, küzdöttek és nélkülöztek újra, mint pár évtized előtt.

Alkotmányunk visszanyertével bekövetkeztek színészetünkre is a jobb idők. De az utörök közül ki látta az új hajnalt? Szigligeti, a népszimű megteremtője volt a főalak, e köré csoportosulnak jeles színészeink s sziműiróink, kikre büszkék lehetünk a külföld előtt is. Shakespeare, Molière birjuk teljesen magyarul a Kisfaludytársaság kiadásában. Ugyanazon társulat adott ki több jeles elméleti művet is. Vannak pályadíjaink, melyeket évenként az Akadémia ítél oda. A jelesebb külföldi művek nálunk is csakhamar színpadra kerülnek.

Budapesten a népsziműnek 1875. óta díszes palotája van. Vidéki városainkban is nem egy helyütt lelnek szép csarnokot Thalia papjai. Van szini iskolánk, mely nem egy kitünő tehetséget adott a külföldnek is. Lát-

tuk már színpadjainkon a világ mostani legkiválóbb művészeit. Őszre pedig megnyílik a magyar opera.

E nagy haladás nem is egészen száz év műve volt; de a kitartó küzdelmekben, erőfeszitésekből és áldozatokban kulcsát leljük a fényes eredménynek, (a melynek azonban meg van ám az árnyoldala is!). Most hátra van még egy szép feladat — parta tueri!

A Kisfaludy-társaság 1882-ben 200 arany pályadíjat tüztött ki a színjáték történetének megírására hazánkban. A határidő jelen évben jár le. A mennyire észrevettük, legkiválóbb irodalomtörténet írónk nagy buzgalommal láttak a munkához. Adja Isten, hogy a pályanyertes mű legyen méltó nagyszerű és megragadó tárgyhöz s tegyen számot úgy a hazai, mint a világirodalomban.

BÁGYONI IMRE.

Fővárosi levél.

Megtörtént-e vagy sem, de mesélik és így én is tovább adom.

H. Nagy József jómódu alföldi földes ur adósa volt Kerék Mártonnak netto 10,000 pengő forintjával. Történt vala pedig, hogy a különben két jó barát között némi feszültség támadt, minek az lett a következménye, hogy Kerék felmondta a tőkét H. Nagynak.

H. Nagy József elment arra Kerék Márton ügyvédjéhez Zrinyi Töhötömhöz s kifizette nála tartozását s kamatait. A fiskális ur azonban sajnálattal jelenté ki, hogy minek utána az adós nem fizetett a fölmondási terminus napján, ő kénytelen volt — utasításához híven — a keresetet ellene az illetékes bíróságnál beadni, s így egész tisztelettel van szerencséje az ez által okozott költségei és kiadásai fejében — a már kifizetett összesen felül még egy 32 frt 41 krról szóló számlát is fizetés végett bemutatni.

H. Nagy József kissé megütődve ez eljárás — indignálódva, de mégis kifizette a perköltséget. De hiába kutatta ki összes zsebeit csak 32 frt 40 krt talált összesen. Már minek utána a perköltségnél utoljára is egy krajczár nem a világ, mosolyogva mondta Zrinyi urnak, hogy azzal az egy krajczárral adósa marad. S nyugodt lélekkel hazament.

Ez az egy krajczár — ki hitte volna — valóságos casus bellivé nőte ki magát.

Egy szép napon H. Nagy Józsefnél megjelen a községi kézbesítő és egész illedelmesen átadja neki a 10,000 frtos per tárgyalásának megtartására való birói idézést. H. Nagy József újra mosolygott. Azt gondolva, hogy az ügyvéd a per visszavonása iránt való kérvényezés költségeit akarja megkímélni, s a per a kölcsönös meg nem jelenés folytán úgy is hivatalból meg fog szüntetetni: egész correct módon írta alá a kézbesítési vevényt: átvettem ekkor és ekkor.

Arra aztán vagy három hétre ugyanazon módon kézbesített neki — a macacssági ítélet is, — hogy t. i. minek utána a törvényesen megidézett alperes a tárgyalás határnapján sem személyesen meg nem jelent, sem pedig magát képviselő által nem helyettesítette: annak folytán a felperesileg 1 krra leszállított tőkében ennek 6%-kos kamataiban és a tárgyalás folyamán felmerült 10 forint perköltség megfizetésében elmarasztaltatik.

H. Nagy József többé nem mosolygott, hanem éktelen dühre fakadt:

„Ha per! — ugymond
Hát legyen per!”

s futott a maga fiskálisához Schwarcz Izidorhoz, a ki a perrendtartást épen úgy értette, mint Zrinyi Töhötöm.

Az azután legelőbb igazolással élt — mivel természetesen elutasítottak. Erre keresztül hajtotta ügyét valamennyi forumon. De Zrinyi se volt rest, s megexequálta H. Nagy Jósát csinálván még vagy 15 frt költséget, mit látván H. Nagy József dühében először kidobta az ügyvédet, azután a végrehajtót, — végre a becsütsöket; lefoglalt nyerges lovát pedig odaajándékozta a béresnek. Csak azért is!

Schvarcz meg ráadásul azzal replikált, hogy megújította panaszát a bíróság előtt, azután beperelte Zrinyit a haszontalanul okozott költségek erejéig — végre pedig feljelentette őt az ügyvédi kamaránál.

Zrinyinek se kellett több. Először is hivatalos közeg ellen elkövetett erőszak, elkövetése, hivatalos eljárás megakadályozása, és sikkasztás miatt bűnpert akasztott Nagy nyakába.

Végre, hogy a zürzavar teljes legyen Nagy József világos nappal legazemberezte Kerék Márton az utcán, mire ez kihívta őt véres duellumra, minek meg az lett a vége, hogy mindakettőt párviadal vétsége miatt fogták vád alá...

Nosza lett azután futkosás bíróhoz, ügyvédhez, protektorokhoz: mozgásba hozatott az egész sógorsági, rokonsági apparátus, belekeverték a közigazgatási közegeket, polemizáltak újságokban, végre is olyan skandalum lett belőle, hogy széltehen-hosszábban beszél az egész országban.

Hosszu utánjárás után végre sikerült a dolgot politice deprimálni; a visszavonható vádak visszavonattak, a hivatalból üldözöndők pedig beszűnttetettek, a veszekedő felek pedig kibékültek kitudodván, hogy a bajnak tulajdonképp senki más az oka, mint — Zrinyi.

Arra azután a képviselők nyujták be expensnotáinkat feleiknek. S fizetett H. Nagy József a maga ügyvédjének 859 fit 33 és 1/2 krajczárt — Kerék Márton pedig prókatorának kerek összegben 500 pengő forintot...

...Nem állok érte jót, hogy igaz. De majd nem hasonló eset adta elő magát nem rég Budapesten — csak hogy a vége nem lett olyan mulatságos...

Azért is keresztény atyámfia, ki bárkinek is tartozol csak egy batkával is — fizesd ki az utolsó polturáig — mert ez a morálja a fenti történetnek. B. G.

A türelem.

(A szerző „Az életből az életnek” című munkájából.)

„A türelem: rózsát terem!” Talán egyetlen példaszó sem csinált annyi rossz vért, egyik sem idézett elő annyi boszankodást, mint épen ez. És pedig ok nélkül, mert a türelem többet ér a bölcseségnél s egy gramm belőle nyom annyit az élet mérlegének serpenyőjében, mint egy kilo ész.

Mosolyogva s kétkedve rázzák a fejüket. No hiszen elhiszem, hogy akkor midőn csontjaikat a köszvény, a podegra szüként rágja, midőn izmainkat a görcs csúri-csavarja, midőn ereinkben a láz Lucza tánczát járja a nyögés, a jajgatás ép oly természetes, mint a ló idegessége, ha füle tövét a legyek kinozzák; de az is világos, hogy az almától jobb gyümölcsöt várunk, mint a csipkebortól, s hogy a huszárnak jobban kell érteni a hatvágáshoz, mint az ostoros gyereknek!

Már pedig ma nap, a falu bírójától kezdve fel a miniszterig, mindenki a felvilágosodás, a tükély, a műveltség s mondjuk ki sugva, — tán még a szabadság huszárnak is tartja magát! Dicséri is a türelmet egytől egyig minden ember, de gyakorolni nem gyakorolja

senki se. Hiába, olyan gyógyfű az, a mely minden betegségre alkalmazható, de nem minden ösvényen nő!

Nem akarok bőjti prédikációt tartani s így nem is bizonyítgatom a szentírás ama szavait: „tűrőké a menyország!” csak arra a régi, de helyes tanácsra figyelmeztetem önöket, a melyet még ősapáink hoztak magukkal Szittyországából s a mely így hangzik: „Ha ülő vagy, tűrj mint egy ülő: ha kalapács vagy, tüss mint egy kalapács.” A türelmetlen ember ugyanis szándékosan fokozza nyomorát s lenyesegeti vigaszának az ágait. A szenvedések hivatlan vendégek az igaz, de a jajveszékli a szomszédok bajait is a házába csödi.

Minden ember sirva születik, panaszkodva él nagyon sok s majdnem mindenki csalódva hal meg. Miért? Mert az élet keserű labdacseit savanyu arcczal rágicsálja s eszébe sem jut, hogy ha e labdacsokat egy pohár vízben, illetőleg türellemmel nyelné le, a keserőséget egy cseppet sem érezné! De hát úgy van az, nagyon könnyűnek tartjuk más hátán a terhet s a saját vállakon ólomnehéz a pehely is; mindenki igaztalan irántunk, mindenki csak a mi tyukszemünket tapossa meg, a hó is sürtyben hull a mi ajtónk előtt s a jég jobban verdesi ablakainkat, pedig — ha az igazság napfényre jönne, csakhamar kitiűnnék, hogy dolgaink egyedül türelmetlen képzelődésünkben folynak rosszabbul. Hej de sok ember tenné magát boldoggá, ha csak ezt is belátná! Csak egy szálát tegyen mindenki a türelem, a meglegedés fűvéből levesébe s izletesebb leendő az élete a királyok főztjénél!

Szívesen kölcsönöznék önöknek néhány szálát e jó fűből, kertemben tenyészik, de a szigorú tél következtében oly gyéren hajtott ki, hogy nem adhatok belőle, hanem azt ajánlom önöknek, menjenek a „kegyelem” kertészéhez, attól több szálát is kaphatnak, mert az „irgalom” forrásból öntözgeti növényeit.

Azt mondják önök: „könnyű annak a türelem, a ki gazdag!”

Engedelmet kérek! A szegénység — tudom, nem nagyon kellemes, de a szegénység nál még rosszabb dolog is van a világon! A kis czipő csak a nagy lábat szoritja s mindenki addig nyujtózkozik, a meddig a ta karója éri; a kinek tehát kevés a költeni valója, okosabbat nem tehet, mintha az igényeit megtizedeli. A szegénység nem szegény, de szegény a szegénység ellen zúgolódni? Sőt mi több, van eset rá, hogy a szegénység előnyösebb a gazdagságnál. Például: ha a szegény ember étvágyának a lecsillapítására tápszer keres, czélját hamarabb és biztosabban fogja elérni, mint a gazdag, a ki a tápszerhez étvágyat keres! A szegény asztal hamar megterithető; a gazdag válogatós, nyálank s az éhség a legjobb szakács. A munka egészséget hoz s egy szemernyi egészség egy zsák gyémántnál is többet ér. Boldogságunk nem a forintok, hanem az élvezetek számában rejlik. Egy kanálnyi cukorban több az édesség, mint egy hordó ecetben.

Nem a javak sokasága, hanem az isteni áldás tesz valóban gazdaggá! Az édes almának még a haja is jobb a vad almánál! A gyűlölet sültjénél: jobb a szeretet főztje! S miután szobám kimelegítésére egy nyaláb fa elég, mért zúgolódjam a felett, hogy az erdő másé?!

Ha a szenvedések meglátogatnak, hasztalan agyarkodunk a gondviselésre. A fa is meghajlik a szélben, mért ne hajolnánk meg mi? A bőgő báránynak a széna: a panaszkodó embernek az áldás kihull a szájából! A zú

golódás mit se hoz a konyhára, de a türelmenek arany a keze: simogatása folytán szenvedéseink csakhamar elmúlnak. Borúra: derű, télre tavasz következik; a legsötétebb éj is megvirrad, mert a fekete hollónak is szárnya van:

Ha az egyik ajtó bezáródik, feltárul a másik; ha nem szór a buza, sikerül a rozs; ha az egyik tyúk elhagyja tojásait, kikölti a másik; minden dolognak fény- és árnyoldala van, de a gondviselés minden oldalon ott van! A bú, a gond tengerének is vannak szigetei, melyen a meglegedés lábát megvetetheti, s ha nincsenek, a türelem megtanít uszni.

Ne engedjük át magunkat a zúgolódás, a panasz lázának s legyünk türelmesek az élet minden viszontagságaival szemben!

A szenvedések leghathatósabb gyógyszere: a megadás! Ha szalonnát nem tűzhetünk a nyársra, adjunk hálát az Istennek, ha burgonyát süthetünk: Kemény dió: a kell, de a türelem benne édes belet lel!

Hidjék el, nincs olyan rossz, a miből jó ne lehetne! A szenvedéseket — természetünkkel fogva — ép oly kevésse szerethetjük, mint az egér a macskát, de Pál apostolnak az ur kegyelméből még a nyomor is dicsőségére vált s az elmúlt fájdalom: örömben s tapasztalatban gazdagít. A veszteséget, a keresztet nehéz elviselni, de a becsület, fel se veszi az igát!

A boldogsághoz a kereszt s a köny útja vezet legbiztosabban s miután akkor, a midőn Ádámnak azt mondá az ur: „véres verjétekkel fogod ezután kenyeredet keresni” — nem azt ígérte, hogy pelyhes ágyban vitetünk a menyországba, egy cseppet sem csodálkozhatunk azon, ha az élet útját épen oly rögsnek találjuk, mint szép apáink! Minden jó: ha vége jó! Ha kemény a föld háta: tekints a buzakeresztekre s duzzogás helyett dalolva fogod az ekeszarvát szoritani!

„Kölcsön az élet s nem az adomány,
Kamatja nől csak lépteid nyomán;
Sarkal a halál, e vén uzsorás,
A türelm segít s csak a megadás!”

BRANKOVICS GYÖRGY.

Gondolatok.

Kinek tiszta keblében világosság van, az élvezi a napot teljességben, még ha a föld központjában is léteznék; de ki sötét lelket s komor gondolatokat rejt el magában, az éjbe borulva jár a déli nap fényében — börtöne önmagának. MILTON.

A fa ha veszteg áll, s az ember úgy gyarapszik, ha dolgozik. EÖTVÖS JÓZSEF.

Kevés munka sok önszeretettel, sok munka végtelen szerénységgel jár. BALZAC.

Ha rövid is az öröm tartama, mégis hosszú az azt megelőző remény, s ennél fogva még hosszabb a rákövetkező emlékezés. JEAN PAUL.

A remény méh, mely minden tárgyból mézet szi, és azt édes élvezetül az emberi szívbe viszi. A remény lehelet, mely a sirásban elfáradt szemekről a könnyeket ellebbenti; vezércsillag, mely a halandónak kalauzal szolgál az élet ösvényein; fényugár a szorongattatás éjében; árvák anyja, üdítő forrás az életuntak, bajtársnő a halálküszölemben. Mi volna az ember remény nélkül? ...

HÁZASSÁG A SIRBAN.

REGÉNY.

IRTA: KOZÁRY JÓZSEF.

ELSŐ KÖTET.

I. FEJEZET.

Támad és enyészik.

Éppen jókor pillantunk a hajó földéltre, most ígérk kétten egymásnak a sirontul is fényesen lobogó kebel láng által hevítve a soha el nem muló szerelemnek forró zálogát: a csókot, ha ugyan senki sem veszi észre. — Nem is látja ezt senki; csakis nekünk szabad 30—40 foknyi szög alatt a zugból kikandikálni, tehát úgy rézsutosan a hova a két találkozóknak tekintete nem irányulhat. Nem zavarja senki őket, mert már szeptember vége felé jár az idő: az óra pedig a 11 felé lejt már, s így daczára, hogy a nappal nagyon kellemes volt, sőt mint mondani is szokták, igazán beillett a vénasszonyok nyarához, de az éji órák már nagyon hűvösök, főleg csipős lég áramlatának nem kívánta senki magát kitenni, a mint a hajó vitorláiba belekapaszkodva, néha bánatosan sipolt tovább.

Néhányan már alusznak is benn a hajóban, kiket a hajó kellemes ringatózása a lágy habokon Morfeus karjai közé zárt s kik már régen tömjéneztek a szívek oltáránál; de a földéltre egészen más körülmények közt kezdik bemutatni a legelső zsenge áldozatot.

Ha kissé figyelmesebben hallgatunk, minden hang, minden szó tisztán kivehető; nem zavarja semmi, csakis a gőzgép ütémzerű csattogása, melylyel a vizet fölzavarva, azon előre halad.

„Oh nagysád, be imádom végzetemet, hogy e perczel megajándékozni kegyes volt engem, melyben Önnek becses jelenléte életem szép hajnalaként rózsaszinben tünteti föl egész valómat.“

Nem utolsó bók, kivált ha egy lélekzettel tudja elmondani valaki s oly benső érzéssel mintha csak magáról a gyöngy harmatról csillogott volna le, midőn a virágot meglepi, hogy annak ártatlan szirmain a megelégedés legboldogabb állapotát tükrözze vissza.

Ez pedig mind egy lélekzettel volt elmondva csak az hiányzott belőle, hogy egy kissé ügyetlenül, mert az imádott észrevette, hogy minő gyárból kerülnek az ily malasztos ígék, t. i. a tánczmeisterek ömlengő gyárból, de melyet a szónoki tehetség rafinézó malmán kell még egyszer átmorzsolni, mi ha sikerül, hat, mert hatnia kell, hisz a szív nem fal, de ha fal volna is, még akkor is ragad belőle rajt a hízélgés lapdacsáiból, csak ügyesen kell rászórni.

Hát még a női szív!? És hozzá első találkozásokról és hozzá akkor, midőn mindketten körülbelül egyforma helyzetből szabadultak ki; az egyik, mint további beszélgetéseikről hallottuk éppen most utazik szülői házához a zárdái növeldebből, a másik pedig éppen most készül az egyetemre; elvégezte a gymnázialis tanulmányokat, úgy, a hogy most minden áron jogász akar lenni.

Kisérjük csak figyelemmel további beszélgetésüket; (igaz, hogy nem illik, de a bölcs az illőket nem illőket is saját hasznára tudja fordítani és a szívek rejtekébe pillant akkor, mikor annak minden rejtekét valamely megmagyarázhatatlan érzés nyomásánál fogva előtűnk önként feltáruznak, például a szerelem valloásánál, mert itt vetette el a természet a sulykot, midőn a szivajtájához nem gördített egy legalább is akkora sziklát, mekkora igényeltetett Eolus, a szelek királyának

barlangjához, hogy valamelyik szolgája, pl. a Boreas vagy Notos ki ne rohanjon és parancsolat nélkül a tenger habjait fel ne kavargassa, s a hajókat, melyek, kivált a legdrágább gyöngyöt, az asszonyt szállítják, szirt-hez ne csapják.

A szerelemnél a szív (minden) ajtajának zárja szét pattan, s besétálhat szabadon akár melyik ajtón ilyenkor az, ki előtt azok föl-tárultak, hajh csak akkor csapódnának is be utánna örökre az ajtók, mikor s szív oltárát megrabolva kicsempészik onnét azt, a mi legdrágább, a bizalmat és eloltják a szív oltárán égő mécset, a szeretett vesta lángját, és a szívet vaksötétségben hagyják; annak kincsét pedig kivetik az ösvényre, hogy mások rajta tapossanak.

Oh ide kellett volna az a nagy szikla, mely Eolus barlangjának ajtaját elzárta; igen igen, a szív ajtajához kellett volna, hogy a ki egyszer azon bejut; át lépi a szív küszöbét, annak szentélyét többé soha el ne hagyassa, annak lámpáját az oltáron ki ne oltassa hanem inkább olaját növelje, hogy a lámpa annál fényesebben és annál melegebben lobogjon.

Mi boldog volna akkor minden halandó!? A mint a hajó kerekei tovább nyaldosták a habokat, egyszerre csak elkomorult az idő; a hold összevonta sugarait göczába, melyek oly sajátságos kedélyhangulatot képesek előidézni különösen a 16, 18-as években, hogy szintén közmondássá is vált a hold fényéneli ábrándozás.

A földéltre volt két fiatal korán sem ábrándozott. Valóság volt az mind, a mi körülükben fölmerült. Ugyan mi is kell ahhoz, hogy két horog egymásba akadjon? — Horog az emberi szív, de horog ám az asszony szív is; bizony e két horog egymásba kapcsolódott már számtalan esetben az első találkozásnál, az első érintkezésnél; csodálhatjuk-e tehát azt, hogy Elvira és Béla szívei is egymásba kapcsolódtak.

Mily boldog ilyenkor két halandó!

Soha üdvözítőbb pillanat kiejt és mámorát nem árasztotta még nagyobb mértékben halandóra, mint mikor valaki véletlenül egy csillogó szemű, egy nyájas arcú angyalra veti először tekintetét; midőn látja a vonzó angyal szelid arcot, melyen az ártatlanság fehér havát csak a szerénység piros virágai derengik át csak úgy hirtelenében, midőn t. i. az embernek szemsugarai reá lövellenek a szűz arczhavát olvasztani kezdik, de még a hó teljes elolvadása előtt már kibujnak azok a kedves piros szirmu virágok, melyek a fehér hó ölen fakadnak s a hidegség és melegség egymást tagadó tüneményeinként mutatkoznak.

Oh ezek meg nem tagadhatják egymást! Elvirának arczhavát is a szerénység pirjából fakadt virágok üdíték, midőn Béla tüzes tekintetét mért a lány bájoló szemeibe. — Mi mélyek a női szemek, kivált a sötét éj színtüek!

Elvirának pedig olyan sötét szemei voltak, mint azon térség, hova Enceládos jutott, mely elől elzart minden fényt, minden legkisebb napsugarat az Etna, midőn Jupiter reá taszította. A ki egyszer nézett ilyen sötét szemekbe, az eltévedt, az labirintrá akadt, melyből többé soha ki nem juthat, ha csak a kijózanodásnak Ariadne fonalát meg nem kaphatja.

Menny és pokol, ut és örvény, élet és halál mind az ilyen helyeken vesz magának szállást. Ily labirintokban, hogy a ki egyszer belé jutott, többé a maga emberségéből onnét soha ki ne juthasson, akár üdvözöljön, akár elkárhozzék, még akkor sem ha Ariadné fonalának segítségével jön is ki abból.

Nézzetek csak egyszer egy ígésző hölgy (vakító) sötét szemébe, majd tapasztalni fogjátok ti is, hogy mi a mélység; majd tudni fogjátok akkor, hogy mi az, a mi szédít, a mi magába rántja áldozatát; csak egyszer járjatok vigyázatlanul annak partján.

Béla pedig ez alkalommal annak partjához jutott, midőn Elvira sötét szeméire vetette tekintetét; midőn a fönti szavakat mondá, melyeket valamelyik szerencsétlen tánczmeister ragasztott rá még akkor, midőn Tepsychoe papjává felavattatni óhajta magát, szüleinek magas kivánsága szerint ez Istennőnek is ministrálni kezdett.

Zavarban volt; ilyenkor mi jutna egyéb az ember eszébe, mint az, a mit bemagoltattak vele. Pedig sokszor jobb volna, ha kevesebbet tudnának mondani, több jelentősége volna, mintha egy betanult phrázist szerencsésen szóról szóra lemorzsolnak, de meglátszott rajta, hogy az ömlengés gyárból került ki, melynek ha bármennyire akarunk is jelentőséget kölcsönözni hanghordozásunkkal, annál inkább feltűnik annak jelentéktelensége éppen azért, mert az egyszerűen nyilvánuló érzelmek inkább képesek már egyszerűségénél fogva is hiteltre találni, míg a gyártott érzemények burkába leplezve az őszinte érzemény nyilvánulatai is stereotyp hazugsággokká aljasulnak, és míg a legjobb esetben hőbörtös érzelmek czime alatt noha eltűnnek, addig legtöbbször csak kaczagtatnak.

Most bánta meg Béla, hogy a legelső kincs megszerzéséhez is csak azokkal a gyarló ostoba eszközökkel kezdett, melyekkel valami modern majom tánczmeister szerelte fel őt. — Kicsinyben, hogy faképnél nem maradt; mert Elvirának daczára, hogy volt olyan tulajdonság Bélában, mit bánt, de eme tulságig czikornyázott legelső bók sehogy sem költé fel azt a lelki tulajdonságát, mit nagyragyásnak nevezünk, de azért egy kis csorbát mégis ejtett rajta, mert hiába, bármily finom izlésű, bármily szerény is a női kebel, de ha hozzá bókka közlegnek legyen bár az a bók csupa homokszemekhez hasonló és homoknak tapadási törvényeihez simuló bók is, ragad valami abból a női keblen, még ha a kebel tulajdonosának legcontrasticusabb hiányaiából volnának is e bókvirágok össze szedve.

Igy történt Elvirával is, ki leszámítva némi czikornyát a bókba, a többi készpénz gyanánt vette és ennek nyomán szintén iparkodott kifejezést adni azon érzelmeinek, melyek Béla első megpillantásakor kezdtek jelentkezni keblében.

„Ugyan meddig méltóztatott a zárdának egyhangú légkörét színi Nagysád,“ kérdé Béla némi szentes szempillantással, „hisz ott a perczek éveket jelentenek és az órák évtizedeket, az évek pedig évezredek számítanak!“ tevé hozzá a sajnálkozó mosolylyal.

„Ha érdeklődik uraságod, e lényegtelen ség iránt, szivesen elmondom.“

„Lényegtelen ség“, kiált közbe Béla: „hisz én évezredekéről beszélek, az már csak hiszem, hogy nem lényegtelen ség?“

„Engedelmet kérek: én csak három évet töltöttem a csendes magányban, de leszámítva egyet mást úgy tetszik, hogy időm nagyon hamar elpergett és így évezredekéről nem is szólhatok.“

„Három évet!“ teszi sóhajszertűen utána Béla. Hisz három év alatt háromszázszor meglehet öszülni ily helyen és nagysád mégis ily ígésző szépségben volt képes mindennek daczára onnét megmenekülni?“

(Folyt. köv.)

Irodalom.

Zeneművek: Táborosky és Parsch nemzeti zeneműkereskedők kiadásában Budapesten. Zongorára két kézre: *Ábrányi Kornél: Egy-velegék (Potpourris)* 2. sz. Erkel. Bánk-Bán 1 frt 50 kr. 3. sz. Erkel, Hunyady László 1 frt 50 kr. 4. sz. Doppler Ilka 1 frt 50 kr. zongorára négy kézre: *Cramer C. Les deux petites Virtuoses. Petites Fantaisies élégantes et faciles sur des Thèmes d'opéras favoris:* Cah. I. Nr. 4 Bellini Norma Nr. 2 La Son nambula, Nr. 3 Donizetti Lucia 1 frt. Cah. II. Nr. 4 Flotow Martha, Nr. 5 Gounod Faust, Nr. 6 Meyerbeer Les Huguenots. 1 frt. Cah. III. Nr. 7. Meyerbeer: Róbert, Nr. 8. Thomas: Mignon, Nr. 9. Verdi: Ernani 1 frt. Cah. IV. Nr. 10 Verdi: La Traviata. Nr. 11 Trovatore, Nr. 12 Wagner: Tannhäuser: 1 frt. Beethoven L. van Op. 6. Sonate facile D dur. 60 kr.

Frissítő.

Tanító: Kis fiam, megtudnád mondani mi a viszonyos jog?
Tanuló: Nem én.
Tanító: Hát a felebaráti szeretet.

Tanító: Az iskolai év bezáró beszédében: „Kivánom gyermekeim, hogy a jövő évben jobbak, Istenfélőbbek, becsületesebbek legyetek. *Egy kis tanuló.* Hasonlólag kívánjuk.

Német tudakosság. Bécsben dr. Schreiber-től egy orvosi könyv jelent meg, czime: „Massage.“ „Dasselbe gymnastische Mittel ist in Ungarn unter dem Namen „Csömör“ seit undenklichen Zeiten in Gebrauch und wird daselbst von alten Frauen geübt.“

Talány.

Ur vagyok mindenkor,
Koplakok früstikkor,
Ebédet nem eszem,
Vacsorakor lefekszem,
Nem parancsolok senkinek
Oda megyek, hova küldenek

— Nagyságos ur, a szabó van itt!
— Eredj és mond meg neki, hogy most jöttem meg az utról és el vagyok fáradva, így nem fogadhatok senkit, igyekezzél hogy lerázzuk nyakunkról.
(Öt perc múlva.) Nagyságos ur! Ugyancsak leráztam a szabót nyakunkról, azt mondtam nékie, hogy a nagyságos ur most jött Toulonból.

Fodrásznál. Ifiur, kurtára vagy milyenre vágyam haját?
— A papa azt mondta 10 krára.

— Vendéglős ur! minek tartja ezt a sok kutyát?
— Tányért tisztítani.

Állatkertben. Mit csinálnál kedves férjem, ha az orosz lány véletlen kiszabadulna és reám rohanna?
— Jó étvágyat kívánnék neki.

Születési góg: Egy régi származású gróf egy új tanácsoshoz így szóla: „Ön nem is hasonlíthatja magát én hozzám, mert köztünk nagy különbség van; ön néhány év előtt kocsis volt.“ „Az igaz, felelé nyugodtan az ér demes férfiu, kettőnk közt nagy a különbség, mert ön az én helyzetemben örökké kocsis maradt volna.“

Ugy látszik Toulonban tuloznak.

Diogenes egyszer egy gonosz embert látott fára akasztva. Bárcsak — mondá — minden fának ilyen gyümölcse volna!

Utaz: Konduktor ur, ezen vagy a másik oldalon állunk meg?

Egy estélyen, a házi gazda kis fia fejlett esse által a jelenlevőknek igen feltűnt. „A tul okos gyerekből, így szolt egy otlevő tiszt, rendesen csak igen közönséges eszű ember lesz.“ „Akkor tiszt ur igen eszes fiu lehetett,“ jegyzé meg a fiu.

Közgazdaság.

A Riunione Adriatica di sicurtá csász. kir. szabad. biztosító társulat Triesztben. E társulat közgyűlése f. évi június hó 26-án tartott meg, mely alkalommal tárgyalás alá vétettek a zárszámadások és az 1883-ik évi műveletekről szóló igazgatósági jelentés. Az elnökséget báró Lutteroth Armin vezette, a vezérigazgató Daninos Sándor lovag elhalálózása folytán. Az igazgatósági jelentés igen érdekes és meleg szavakban ad kifejezést az elhunyt érdemeiről és áttér az egyes biztosítási ágazatok műveletének ismertetésére. — **I. Életbiztosítások.** Az 1883. évi december 31-én érvényben volt biztosítások összege, a viszontbiztosítások levonása után 6.250,340 frt töke, 57,193 frt járadék a túlélési, továbbá 20.489,744 frt töke és 10,719 frt járadék az elhalálózási biztosításoknál. A nyeresémdíj bevétele 1883-ban 1.226,950 frtra ment, ugyanezen osztály tartalék-tökéjének járuléka pedig 277,070 frtot tesz ki. A túlélési és esedékessé vált járadék-biztosításokért 232,937 frt, haláleset és a határidőt elért vegyes biztosításokért, a viszontbiztosítások levonása után pedig kifizetett 439,693 frt. Azonkívül a december 31-én függőben volt haláleset és túlélési biztosításokra 86,462 frt tartatott vissza. — A folyó biztosítások nyeresémdíjtartaléka 5.742,741 frtban állapított meg és a múlt évihez képest 329,930 frt növekedést mutat. A biztosítottak jutalékának levonása után 69,087 frt 19 krt tevő nyeresémszeg áll elő, mely az általános zárszámadásba áttétetett. **II. Tűzbiztosítások.** A nyeresémdíj-bevételek 5.298,594 frtra mennek és a múlt évihez képest 245,808 frttal emelkedtek. Több évi biztosítások nyeresémdíj-tárczája decz. végével 16.954,118 frtra megy, a tavalyihoz képest 1.504,308 frttal szaporodott. Tűzkárokkért 2.919,487 frt fizetett ki, mely összegből a viszont-biztosítókra 1.290,531 frt esik, azonkívül függő károokra tartalékba helyeztetett 169,429 frt. Viszont biztosításokra 2.461,983 frt adatott ki. — A készpénzdíjtartalék 75,897 frttal 1.432,489 frtra emelkedett. — **III. Szállítvány-biztosítások.** A bevett nyeresémdíj 186,164 frtra, a viszontbiztosítások 71,675 frtra, a fizetett károk — viszontbiztosítások levonásával — 45,036 frtra mennek, függőkárookra pedig 11,710 frt tartatott vissza. **IV. Jégkár-biztosítások.** A nyeresémdíj-bevételek 1.851,253 frtra mentek, viszontbiztosításokra 614,678 frt kellett és a károk a viszontbiztosítások levonásával 1.539,614 frtba kerültek. A Riunione által, fennállása óta teljesített kártalanítások kerek 115 millió frtra rúgnak. — A négy biztosítási osztály közül csakis a jégkár-biztosítások mutatnak 1883-ban egy a jégkártartalékalapot jelentékenyen felülmúló veszteséget; azonban a többi biztosítási ágazatok nyeresémtöbblete és a társulati alap jövedelme képes volt a jégkár-osztály veszteségét nem csak fedezni, hanem még egy új jégkártartalékot 150,000 frttal létesíteni és e szerint maradt a különböző jutalomdíj és kártartalékok kifizetése után 154,141 frt 61 kr. melyből 20% a nyeresémdíj-tartalékalaphoz csatoltatott, továbbá az igazgatóknak és felügyelőknek kifizetett jutalék és a társulati hivatalnokok takaré- és segélypénztára részére megállapított összeg levonása után 104,037 frt 47 kr maradt osztalék kifizetésre. Az osztalék részvényenként 30 frttal állapított meg és július hó 1-től kezdve fizetetik ki. — A tartalékok most összesen 8.190,902 frt 38 krt tesznek és a következő tételekből állanak: az életbiztosítások díjtartaléka 5.742,741 frt 36 kr, a tűzkár-biztosítások díjtartaléka 1.432,489 frt, a szállítvány biztosítások díjtartaléka 17,550 frt, a jégkár-biztosítások díjtartaléka 150,000 frt. Tartalék-árfolyam ingadozásokra 161,500 frt nyeresémdíj-tartalékalap 536,622 frt 2 kr. — Az életbiztosítási osztály különös nyeresémdíjalapja 150,000 frt. A társulat hivatalnokai takaré- és segélypénztárának vagyona 208,051 frt 80 kr. Az idei közgyűlésnél a rendes választásokon kívül még egy vezérigazgató választása is napirenden lévő, a m. év december havában elhunyt Daninos Sándor lovag helyett Neumann Henrik választott meg vezérigazgatónak. — Igazgatósági tagul báró Ralli Pál ur, felügyelőül Afenduli György ur és végül felügyelő helyettesül Pojai gróf Alberti Emil ur ismét megválasztott.

Történelmi naptár.

Julius.

13. **Vasárnap.** E. b. Marg. sz. vt. 1446. Hunyady János Magyarország kormányzójaul választatik. — 1717. Bél Károly András tudós és történész szül. Pozsonyban. — 1732. Horváth János bölcseleti író szül. Kőszegen. — 1849. Görgei seregével Komáromot elhagyja.

14. **Hétfő.** Bonav. pk. hv. 1456. Hunyady János és II. Mohamed szultán csatája a Dunán Belgrád előtt; a magyarok tökéletesen megverik a törököket. — 1658. Rákóczy György megveri a budai pasát Aradnál. — 1789. Vaj Abraham gróf kitűnő államférfi szül. Alsó-Zsolozán Borsodmegyében. — 1801. Szabó István, Homer és más görög remekírók magyarra fordítója, szül. Bakony-Sz.-Királyon Veszprémmegyében. — 1841. Budai Ezsajás magyar történetíró halála Debreczenben. — 1833. Simai Kristóf, magyar drámaíró és nyelvész meghal Körmöcbányán 91 éves korában.

15. **Kedd.** Apostolok oszl. 1751. Gyarmathy Sámuel magy. tudós és híres nyelvész szül. Kolozsváron. — 1763. Kövy Sándor jeles magy. jogtörténész és jogtudományi író szül. Nádudvaron Szabolcs megyében. — 1830. Zágrábmegye határozza, hogy magyar nyelv a tanintézetekben behozassék. 1848. A magyarok megverik a rácokat. — 1849. Görgei kiveri az oroszokat Váczból herczeg Bebutov alatt; Paskievits Görgeit a Dunáról visszatartani iparkodik.

16. **Szerda.** Karmelh. B. assz. 1216. III. Ince pápa halála Perugiában. — 1645. I. Rákóczy György erdélyi fejedelem Morvaországba tör. — 1849. Görgey a menekülők sok ezernyi szekerei által akadályoztatván, hadseregét Váczból kivezeti Rétság felé. — 1851. Manchester városban nagy népgyűlés tartatik Kossuth Lajos kiszabadítása érdekében; a jelen volt magyarok között Mészáros tábornok és Mérey tudor szónokoltak, legkitűnőbb volt Vaughan lelkész szónoklata. — 1868. Beniczky Lajos honvédezedes rejtélyes eltűnése Budapestről.

17. **Csütörtök.** Elek hv. 1440. I. Ulászló magyar király a szt. István koporsójából vett koronával koronáztatik. — '849. Bem Erdélyben minden harczképes férfit 15—60 é. koráig fegyverfogásra szólit fel. — 1864. Szalay László Magyarország legelső történetíróinak egyike megh. Salzburgban.

18. **Péntek.** Arnold, Frigyes — 1849. Pöltenberg honvédtábornok csatázása Anrep orosz tábornokkal Balassa Gyarmath és Vadkert között. — 1734. Csapó József magy. orvostudományi író szül. Győrött.

19. **Sombat.** Arz. Paulai Vince. 1490. A Mátyás király halála után Budán összegyűlt országgyűlés II. Ulászlót királynak választják. 1851. Egressi Benjamin magyar zeneköltő és színműfordító megh.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. Pápan. Beccses ajánlatát a legnagyobb örömmel fogadtuk. Bocsanat, hogy eddigelé nem szakíthatunk időt leghálásabb köszönetünket nyilvánítani levélben. Bármit kész örömmel veszünk és kérünk. — **Több kéziratot** nem olvashattunk át, így még nem mondhatunk semmit. — **Munkácsy K.** Kérünk. — **Varsányi** urnak ujjolag köszönet, ígéretét örömmel várjuk. — **Vidéki munkatársaink** miért hallgatnak? Nagyon kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat ismertetni sziveskedjenek.

Nyiltér.*

Elismervény.

Kriszta és Leitner egyházi készletek előállítói és a budapesti oltáregylet kizárólagos szállítói, a folyó 1884-ik évnek június havában, a szemerei templom részére saját és híveim megrendelése folytán, egy hordozható és trónussal ellátott Mária-képet készítettek és szállítottak; e kép, mely tudtomra a cégnek első készítménye, tehát mintegy remekes a mely egyik oldalán az olvasót — másikkán a fájdalmas szűz Máriát ábrázolja, mind művészies kivitele, szívet-lelket ajtatos buzgóságra ragadó alakítása, mind a famunka finomsága és izléses aranyozása által a legkényesebb műigényeket is annyira kielégíti, hogy mind azoknak, a kik hasonló művet birni vagy megengedni óhajtanak, a fenti céget, minden mellékes érdek vagy felhívás nélkül, jó lélekkel ajánlhatom.

Borsod Szemere, 1884. július 7-én.

Kelemen János,
plébános.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

Az öszezes keresztényekhez I
a vallásos **Homályban**
láng és égőanyag nélkül
világító **feszületek.**

Elegáns szobadisz.
Tizenötféle nagyságban.
2.50 márkától 15 márkig.

Kaphatók minden nagyobb műkereskedésben.
Ismét eladók magas provisiót kapnak.
Ábrákkal ellátott árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek meg.

Fabrik
chemisch-technischer Bedarfs-Artikel
TEICHMANN & Co.
Berlin SO., Oranien-Strasse No. 182.

„THE GRESHAM“
életbiztosító-társaság Londonban.

Fiókiintézet Magyarországra számára: **BUDAPESTEN,**
Ferencz József-tér 5. szám,
a társaság saját házában.
A társaság vagyona
Évi bevétel díjak és kamatokból 1883. június 30-án
Kifizetések biztosítási és járadék-szerződések, valamint visszavásárlások stb. után a társaság főállása óta (1848.) több mint
Az utolsó tizenkét havi üzleti időszakban
frankért nyújtott be biztosítási újajlat, mi által az utolsó 25 évben benyújtott újajlat
rüg. Prospektusok, valamint minden más fölvilágosítások nyújtatnak az ügynök urak által Ausztria-Magyarország minden nagyobb városában és a fiók-intézet által Ausztria-Magyarország számára.

Fiókiintézet Ausztriára számára: **WIEN,**
Gisellastrasse 1, a társaság saját házában.
frank 83.780 016 90

16.602,367.70
139.950,000.—
65.726,175.—
>1,260.777,854.55

SZEDLÁCSKO LAJOS
uri és női lábbeli készítő
Budapest, IV. ker., vámház-körút 14.

Ajánlja lelkiismeretesen
a legjobb anyagból és munkával
csinnal kiállított aránylag olcsó árban szabott minden szakmájába vágó munkáit.

Hibás és sérült
lábuaknak, különösen, a legkényelmesebb s czélszerű lábbelivel szolgál.

Vidékről megrendelésre a beküldött viselt lábbeliek mintájára is fogad el megrendeléseket s azokat pontosan végzi.
Helyben levelező lap által tudósítva, a mérték vételt személyesen végzi.

KRISZTA és LEITNER
a budapesti oltáregylet egyedüli szállítói
BUDAPEST, IV. ker., Lipót-utca 13. szám.

Ajánlják bőven felszerelt raktárakat mindennemű **miseruhák,** reverendák, czimádák, egyházi és egyleti lobogók, egyházi szövet, damaszt, paszománt, rojt, bojt, brüszeli és czérna egyházi csipkékben.

Egyházi szerek, helyhek, szentségtartók, keresztetek, templom-készletek stb.

Arany- és ezüst-himzések
minden rajz szerint művészileg készülnek.
Tűzaranyszítés vagy ezüstözés gyári áron saját gyárainkban legrövidebb idő alatt készülnek.

Gyár:
Havas-utca 7. sz.

Megrendeléseket szegényebb egyházközségeknek részletfizetés mellett is eszközölünk.

NYARALÓKBA, FÜRDŐKBE.

Utazóknak és turistáknak kézi és nagy kofferok 8-35.—, kézi-táskák 4-20.—, valíra függeszthető táskák 4-10.— Berendezett utatáska 18-60.— Praktikus összeállított táskák berendezett uti-kerécs 6.— Borotválkozó-készlet összeállítva J. Heiford borotválóval 7.— Uti ivópohár 40 kr.—1.50, frottirozó keztük 40 kr.— drót hajkefe 1.— Kulacsok 1-5.— Pinczetek 3, 5, 8 üveggel 9-13.50 Botszék 4-10.— Kanócos gyufatartó 85 kr. Távcső 7.— Messzelátó sétabotokra alkalmazható 8.20. Erős zsebkés 1-2.— Vízmentes esőköpeny mindkét oldalán hordható 10, 12, 14.— Özbőrrel bevont lószőr ülő- vagy fejpárna 6.20.— Tyúkszem-karika doboz 24-30 kr. Utiszappan dobozban 20 kr. **Biztonsági revolverek** belőve 25 tölténnyel 5, 6, 7.— Kis formájú erős lövésű Bulldog-revolver 9, 10, 11.— Revolver-fegyver 55 — Elettentő zseb-boxer 1.— Pontosán járó remontoir nickl zsebbóra 10.— Fali inga-óra 4.50. Lapos zsebnapóra 1.— Időmutató házikó két alakkal és thermometerrel 1.0 Thermometerek 60 kr.—2.50. Plaid-szijjak 85 kr.—2.50.

Sport-czikkek. Angol desznak.
25.— Angol bór-kantár 2.65-4.— Kettős szárral 5-8.50 Martingal 3.50-4.— Kengyel-szár 2.50, 3.50. Kengyelvasak 1.60-3.50. Nyereg-lekötők 2.40-7.— Izzasztó 2.75-6.— Fehér mosható izasztó 4.50. Zablá 1.80-3.50. Trenzi 50 kr.—1.50. Felcsatolható sarkantyú 2.— Lovagló-garnisok borból és vízmentes vászomból 4.50-7.50. Lovagló- és kocsi-köpenyek 14-20.— Nyereg-szappan doboza 85 kr. Pegeot löszörnyiróló 5.— Rugany lólábseb-mentő 2.— Kocsibőr- és szerszám puhító kenőcs 50 kr.—1.— Nubian blaking bőrlakk 90 kr. Özbőr kocsitisztító 1.— Ezüst-, réz- és más érc-tisztító por 25-50 kr.

Vadászat és halászat kellek.
Halászó-bot 1.25-15.— Kész zsinór 20 kr.—2.— Mesterséges legyek horoggal 12 drb 80 kr.

Mulattatásul. FLOBERT-fegyver ságoknak és czéllövészet betanulásához 7, 10, 11, 16, 24.— Flobert-pisztoly 6-15.— Vas czéltábla kiugró bohóccsal és mozsárral 8-9.— mozsár nélkül 3-6.— Csinos nickl légpisztoly 7.50, ehhez fa czéltábla 75 kr. **Kuglizó-egyleteknek és vendéglősöknek** keményfa bábu 2.50. **Lignum sanctum** golyók nagyság szerint 1.50-3.50. Szines lampionok kerti ünnepélyekhez 20-40 kr. Croquet-játék 10-20.— Uj angol Lawn Tennis társas-játék 29.— Karikajáték 12 pár 1.80. Szines gummi-labdák 15 kr.—1.50. Papír léggömbök 50 kr.—2.—

UJ! Ariston kertben az ifjúságot és felnőtteket mulattató 6 zenedarab 24.— Zenedarab külön 75 kr. **Accordeon tremolo** concert-harmonika 7-10.— 14.— Törhetlen laivoir gyermekeknek 1.50-2.—

Színharmónika csengetyű-kisfűrel 1.50. Háromkerékű tartó **Velociped** fűknak 10, 12, 15.— Mászó-kötél 5.80-8.80. Trapez rúddal 7.50. Trapez karikákkal 8.50. Gyermek-hinta 5.50-9.— Teljes tornakészlet iskolával és ábrákkal 15.— Tornagolyók kilója 30 kr. Tornacipők 1.80. **Uszó-öv** 8-10.— Két vívőkészlet 23.50. Athleta-bot súlyos 2.50, börrrel bevonva 5.— Athleta box-keztük 2 pár 8.— Athleta czéllövő nagy ívnyílak 2, 3, 5.—

Dohányzóknak vas dohánynyújtókerékkel 18.— **Dohánytartó**, melyben a dohány nyirkosan marad 4.50. Dohányos szitával 2.50. **Automat** cigarettakészítő és dohánytartó szelence, a fedél betevésével kész cigarettát nyerünk 2.— **Houblon** cigarettapapír, szopókával a követk. 3 —
vastagságban 100-a 35 kr., ahoz toló 30 kr. Strassburgi száron szívó **fa-pipa** 1.50. **Hibátlan tajték makrapipa** ezüst-kupakkal 8.— **Köszégeknek** tartós résoldalú kihirdetési dob 15.— Postatáska két kulccsal 8-10.50. Postástrombita 1.85.

Nyaralókba. Az egészség fentartásához **szodavíz-készítő**, tiszta üdítő szodavíz nyerünk egyszerű bánásmóddal, 2 4 6 8 10 meszer 7, 10, 12, 14, 50, 17.— lyes
Legjobb szoda és borkó csomagja 2.— **Vízszűrők** az egészségellen víz tisztításához 2.50, 3-5.— **Fagylalt-gépek** receptekkel, 3 6 12 adagra kétféle fagylalt 7.50 11.50 16.50 nak 15-21.— Vajkészítő vas hajtókerékkel 4.50, 6.50. Vaj- és sajt tányérok üveg fedővel 1-6.— Sodrony ételborító legyek ellen 50 kr.—1.80. Kis borsórlő ebédő-asztalra 1.20. Kerti gyertyatartó 1-3.— Japáni kerti napernyők 1.— **Comfort kávé** gép, legjobbnak elismert, 1-10 csészére 5.80-12.80. Angol asztali evőeszközök. Vas mángorló nagy hajtókerékkel, szabályozható rugókkal 50.— Családi mérleg 10 kilóig 8.— Kézi palack-dugaszoló 1.40. Hidraulikus hordósád italok megromlása ellen 1.— Biztonsági borlehuző gummicsovek 2.70, 3.50. Önműködő dugaszhozó 80 kr.—3.— Szobapadló-fényház doboz 70 kr. Ragasztószerszám üveg és porcellánhoz 85 kr. Piéce perpetuelle, egérfogó több egerekre 70 kr.— Jótállás melletti fogkefék 35-70 kr. Virágasztalok 7-15.— Virágharmonika 40 kr. Kézi virágfecskendők 1.20-3.— Kerti fecskendők 14-21.— **Függő hintaágy** 2.70, 4.50, 6.50, egész nagy széjjelkészítő léccel 14.—

Anyáknak önműködő szoptató-üveg 1.50. Ismert angol foggyöngy 3.— Allóvet és anyaméh-fecskendő 1.80-4.— Rehaud gyorsforraló-lámpa 1.80-2.20. Serpenyő 1.— Erős gyermek-kocsi 7.50-14.— **UJ gyermekbúcsó-kocsi** 14.— Törhetlen laivoir gyermekeknek 1.50-2.—

Próba-megrendeléshez 721 ábrás árjegyzéket mellékel, meg nem felelő tárgyakat visszavesz

KERTÉSZ TÓDOR Budapest, Dorottya-utca 1-ső szám.